Kuuleeko metsä?
- nuorten kuuleminen metsäalasta

"Sellaiselle [ihmiselle], jolla on voimaa ja osaamista ajaa isoja työkoneita."

Kirjoittajat: Ulla Saalasti, Iris Mikkonen

Sisällys

1. Kuuleeko metsä? -kuulemisen toteutus 3
1.1. Tausta ja lähtökohdat 3
1.2. Kuulemismalli 3
1.3. Aineiston keruu 4
1.4. Aineisto 5
2. Kuulemisen tulokset 6
2.1. Yksipuolinen kuva metsäalasta 6
2.2. Metsäalan maine 7
2.3. Haasteena sukupuolittuneisuus 8
2.4. Vastuullisuuskysymykset korostuvat tytöillä 10
2.5. Kesätyöpaikka metsäalalla kiinnostaa 10
2.6. Työn merkityksellisyys 12
2.7. Näkyvyys 12
2.8. Mistä tietoa saadaan 14
3. Yhteenveto 14
4. Johtopäätökset ja suositukset 16
4.1. Metsäalan monipuolisuus näkyväksi oppimateriaaleissa 16
4.2. Naisten näkyvyyden lisääminen viestinnässä 16
4.3. Vastuullisuus näkyvästi esille 16
4.4. Panostus alaan tutustumiseen tet-paikan tai kesätyön kautta 17
Liite 1 18

1. Kuuleeko metsä? -kuulemisen toteutus

1.1. Tausta ja lähtökohdat

Metsäteollisuus ry tilasi Nuorten Akatemialta keväällä 2026 nuorten kuulemisen metsäalasta. Kuulemisen tavoitteena oli tukea Metsäteollisuuden tekemää vetovoimatyötä, ja selvittää ratkaisuehdotuksia vetovoimatyön parantamiseksi sekä alan houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Erityistavoitteena oli selvittää, miksi suhtautuminen metsäalaan ja metsäteollisuuteen on sukupuolittunutta, ja kuinka ala voisi kiinnostaa enemmän tyttöjä tai naisia. Kuulemisen tuloksilla metsäala pyrkii parantamaan veto- ja pitovoimatyötään sekä edistämään alan positiivista yhteiskunnallista kuvaa. Erityinen intressi Metsäteollisuus ry:llä on löytää keinoja työvoimapulaan vastaamiseksi.

1.2. Kuulemismalli

Kuuleeko metsä? -kuulemismalli kehitettiin kesä-elokuussa 2026. Kuulemismalli koostui kahdesta toimenpiteestä: ns. kuulemistyöpajasta sekä kyselystä. Kuulemistyöpaja oli vuorovaikutuksellinen työpaja, jossa nuoret pienryhmissä pohtivat fasilitaattorin ohjeistuksella annettuja aiheita, ensin tutustuen teemaan ja sen jälkeen siihen syventyen ns. Metsäpolku-kuulemiskanvaasin kautta. Kanvaasi oli fläppipaperille sijoitettu kuva polusta, jonka varrella oli erilaisia kuulemiseen liittyviä teemoja. Näitä käytiin yhteisesti ryhmässä läpi ja pienryhmät kirjasivat ajatuksensa fläppipaperille fasilitoijan osoittamaan kohtaan. Työpajan lopussa nuoret täyttivät itsenäisesti sähköisen kyselyn. Kuulemistyöpajan runko on kuvattu alla olevassa kuvassa.

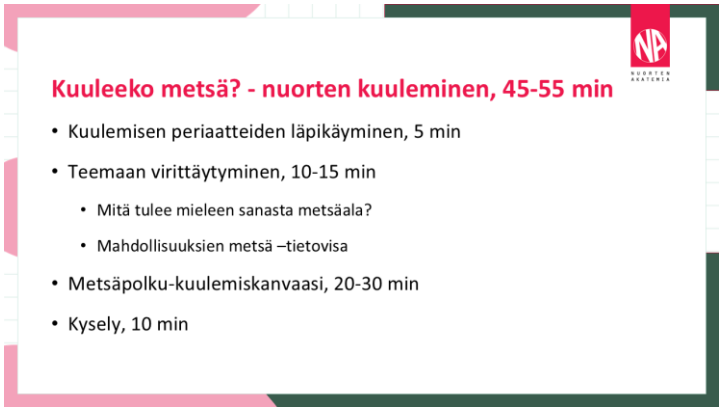

Kuuleeko metsä? - nuorten kuulemiseen pystyi osallistumaan myös vastaamalla sähköiseen kyselyyn ilman kuulemistyöpajaan osallistumista. Kysely sisälsi yhteensä 18 kysymystä, joihin nuoret vastasivat itsenäisesti. Kysely oli sama, johon nuoret vastasivat kuulemistyöpajan lopussa. Kysely kokonaisuudessaan löytyy liitteestä 1.

Niin kuulemistyöpajassa kuin kyselyssä aineisto kerättiin anonyymisti.

1.3. Aineiston keruu

Kuulemistyöpajoja järjestettiin alkusyksyn 2026 aikana sovitusti neljä, joista yksi oli testityöpaja. Testityöpajan perusteella kuulemistyöpajan rakennetta hieman muokattiin lähinnä tarkentaen sen aikatauluja.

Työpajat oli sovittu pidettäväksi siten, että nuoria kuultaisiin eri koulutusasteilta: 9-luokalta, lukiosta sekä ammatillisesta oppilaitoksesta. Ammatillisia oppilaitoksia lähestyttäessä haluttiin kuulla metsäalan opiskelijoita, joilta ajateltiin saavan sellaista lisätietoa alalle hakeutumisesta, mikä ei välttämättä nousisi esille muiden nuorten keskuudessa.

Kuulemistyöpajoja tarjottiin opinto-ohjaajille ja ammatillisten oppilaitosten opettajille eri puolille Suomea. Alkuperäisenä ajatuksena oli pitää kuulemistyöpajat 75–90 minuutin mittaisina, mutta nopeasti kävi ilmi, että opinto-ohjaajien tunnit olivat 45–55 minuutin mittaisia, joten työpajat piti sovittaa annettuun aikaraamiin.

Maantieteellinen kattavuus osoittautui haasteelliseksi syksyisen ajankohdan vuoksi. Lukioissa syksyn ylioppilaskirjoitukset ajoittuivat samaan kohtaan ja ammatillisissa oppilaitoksissa 2.- ja 3.-luokan opiskelijoilla oli työharjoittelut käynnissä kuulemisten aikaan. Yläkoulujen puolella ryhmillä oli puolestaan kiire löytää yhdeksäsluokkalaisille tet-paikkoja, jolloin aikaa ns. ylimääräiseen opetukseen tai kuulemiseen olisi vähemmän käytettävissä.

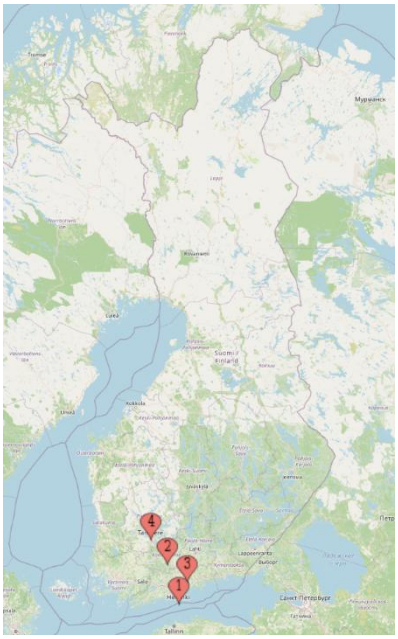

Kuulemistyöpajojen järjestämisestä käytiin keskusteluja mm. Joutsenon koulun ja Haminassa sijaitsevan Eduko-ammatillisen oppilaitoksen kanssa, mutta lopulta päädyttiin siihen, että niissä kohderyhmää ei olisi tavoitettu tarpeeksi, sillä osa ryhmästä oli harjoitteluissa, joten lopulta päädyttiin oppilaitoksiin, joissa tavoittaisimme hieman enemmän nuoria. Kuulemistyöpajat sovittiin seuraaviin oppilaitoksiin opinto-ohjaajan tunneille:

- 30.8. Arabian peruskoulu, 9-luokka (testikuuleminen), Helsinki, 21 oppilasta
- 9.9. Kaurialan lukio, 1-vuoden opiskelijat, ryhmän painotuksena luonnontieteet, Hämeenlinna, 26 opiskelijaa
- 11.9. Keuda, metsäalan 1. vuoden opiskelijat, Mäntsälä, 10 opiskelijaa
- 22.9. Hatanpään yhtenäiskoulu, 9-luokka, Tampere, 18 oppilasta

Kuuleeko metsä? -kyselyä markkinoitiin sosiaalisessa mediassa ja lähettämällä suoria sähköpostiviestejä alan opettajille. Tiedossa on, että ainakin Omnian puualan opiskelijoita

vastasi kyselyyn ilman osallistumista kuulemistyöpajaan. Lisäksi Keudan Mäntsälän toimipisteessä metsäalan vastuuopettaja kertoi viestivänsä kyselystä muille opettajille, mutta näyttää siltä, että Keudasta ei lopulta tullut vastauksia muilta nuorilta kuin työpajaan osallistuneilta.

1.4. Aineisto

Kuuleeko metsä? -kuulemistyöpajoihin osallistui yhteensä 75 nuorta. Samat nuoret vastasivat myös kyselyyn, johon saatiin yhteensä 80 vastausta. Viisi nuorta vastasi siis kyselyyn itsenäisesti, ilman osallistumista kuulemistyöpajaan. Kyselyyn vastanneista nuorista 55 % oli poikia, 39 % tyttöjä ja 6 % ei halunnut kertoa sukupuoltaan.

Vastaajista suurin osa (78 %) oli 15–16-vuotiaita. Nuorten ikäjakauma on esitetty alla olevassa diagrammissa.

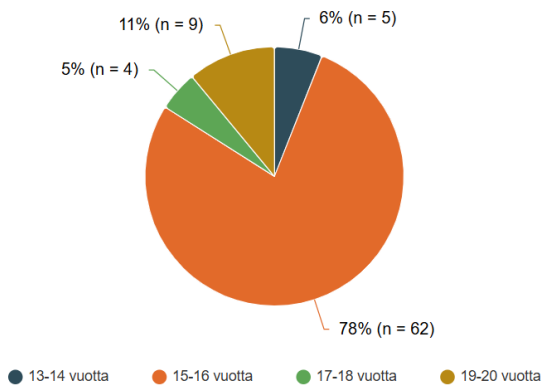

Kyselyyn vastanneista nuorista 43 % opiskeli yläkoulussa, yhdeksännellä luokalla. Tämä näkyy myös kuulemisen rakenteessa. Varsinaisen kuulemistyöpajan lisäksi kuulemista testattiin yläkoulussa, joten neljästä työpajasta yhteensä kaksi pidettiin tälle ikäryhmälle. Näin ollen vastauksissa korostuvat yläkoululaisten näkemykset. Vastaajien jakautuminen oppilaitoksittain on esitetty alla.

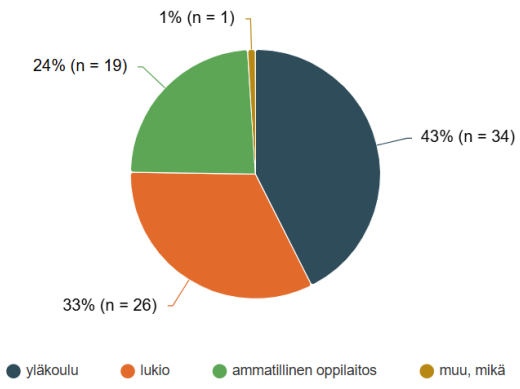

Tässä raportissa hyödynnetään nuorten omia kommentteja ja sitaatteja. Ne on säilytetty alkuperäisessä muodossaan, minkä vuoksi teksteissä saattaa esiintyä kirjoitusvirheitä tai puhekielisiä ilmauksia.

Tekoälyä on hyödynnetty raportin kielenhuollossa, kieliopin tarkistuksessa ja tekstin selkeyttämisessä. Raportin analyysit, tulkinnat ja johtopäätökset ovat tekijöiden laatimia.

2. Kuulemisen tulokset

2.1. Yksipuolinen kuva metsäalasta

Työpajojen alussa nuoria pyydettiin kirjoittamaan Post-it-lapuille, mitä heille tulee mieleen sanasta metsäala. Vastauksista muodostettu sanapilvi osoittaa, että nuorten mielikuvat metsäalasta ovat hyvin konkreettisia ja keskittyvät erityisesti luontoon, puihin, koneisiin ja puunkorjuuseen. Yleisimpiä mielleyhtymiä olivat esimerkiksi puut, luonto, metsä, moottorisaha ja koneet. Vastauksissa korostuivat konkreettiset asiat ja näkyvät työtehtävät, kun taas abstraktimmat tai vähemmän näkyvät metsäalan osa-alueet jäivät lähes kokonaan mainitsematta.

Post-it-lapuista sekä kyselyvastauksista kerätyt sanat ja lauseet teemoiteltiin neljään pääkategoriaan.

1. **Luonto ja ympäristö** (52 mainintaa)
2. **Työkoneet ja metsäteollisuus** (47 mainintaa)
3. **Metsänhoito ja suojelu** (18 mainintaa)
4. **Metsäalan ammatit** (16 mainintaa)

Tulokset osoittavat, että nuorten mielikuvat metsäalasta rakentuvat ennen kaikkea luonnon ja ympäristön sekä metsäkoneiden ja teollisuuden ympärille. Metsäala näyttäytyy nuorille pitkälti paikkana, jossa ollaan luonnossa, käytetään suuria koneita ja kaadetaan puita. Sen sijaan metsien kestävään käyttöön, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen tai metsien suunnitteluun liittyvät näkökulmat esiintyivät vastauksissa huomattavasti harvemmin. Lisäksi metsäalan ammatit kategorian vastaukset olivat lähtökohtaisesti muutamia ammatteja, sekä kuvailua millainen työ on "fyysistä", "raskasta", "duunarityö".

> "En ole itse erityisen "metsänläheinen" ja minulle on mieluisempaa työskennellä esim. toimistotyötä"

Erityisen huomionarvoista on se, mitä vastauksista puuttui. Nuoret eivät juuri yhdistäneet metsäalaan asiantuntijatyötä, tutkimusta, suunnittelua, teknologiaa, viestintää, hallintoa tai muita esimerkiksi toimistoympäristössä tehtäviä työtehtäviä. Vaikka nykyaikainen metsäala koostuu hyvin monipuolisista asiantuntija- ja kehittämistehtävistä, nämä eivät näkyneet nuorten ennakkokäsityksissä lainkaan. Tämä viittaa siihen, että nuorten ymmärrys metsäalan uramahdollisuuksista on melko suppea ja painottuu näkyvimpiin sekä perinteisimpiin työtehtäviin.

Nuorten mielikuvat metsäalasta ovat siis edelleen melko yksipuolisia: ala yhdistetään ennen kaikkea luontoon, koneisiin ja fyysiseen työhön. Vaikka suurin osa nuorista oli sitä mieltä, että metsäala sopii kaikille sukupuolesta riippumatta ja että tärkein alanvalintaan vaikuttava tekijä on oma kiinnostus, niin silti nuorten vastauksissa on huomattavissa sukupuolittuneita stereotypioita liittyen metsäalaan. Tulosten perusteella nuorten käsitykset metsäalasta ovat melko yksipuolisia ja stereotyyppisiä, mikä korostaa tarvetta tuoda näkyväksi alan moninaisuutta, erilaisia ammatillisia rooleja sekä eri sukupuolia edustavia toimijoita. Näin nuorille voisi muodostua nykyistä realistisempi ja monipuolisempi kuva metsäsektorista, samalla kun alaan liittyviä stereotypioita voidaan vähitellen purkaa.

2.2. Metsäalan maine

Kyselyn yhtenä kohtana kysyimme nuorilta: "Millainen maine mielestäsi metsäalalla on". Nuoret näkivät metsäalan maineen hyvin neutraalina. 69 % vastaajista oli sitä mieltä, että metsäalalla ei ole hyvä eikä huono maine. 29 % vastaajista oli sitä mieltä, että alalla on melko hyvä tai erittäin hyvä maine. Seuraavalla sivulla oleva diagrammi kuvaa kaikkia vastauksia.

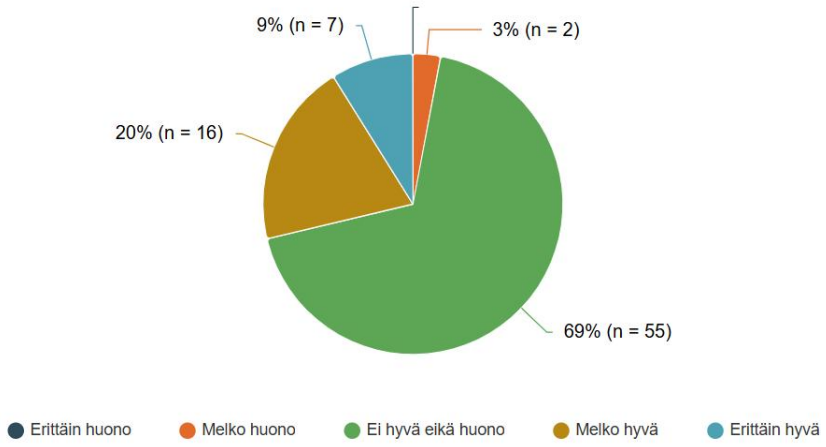

Kun nuoria pyydettiin perustelemaan kantaansa, vastauksissa korostui se, että ala on melko tuntematon nuorille. Toisaalta vastauksista näkyi myös ympäristökysymykset sekä se, että alaa pidettiin Suomelle tärkeänä. Alla muutamia perusteluja kysymykseen metsäalan maineesta.

"En tiedä alasta tarpeeksi muodostaakseni mielipidettä"

"Luonnon monimuotoisuus kärsii, mutta metsäala on Suomelle erittäin tärkeä taloudellisesti."

"Suomen tärkeimpiä elinkeinoja"

"Koska ilman metsä-ala ei olisi moniakaan asioita"

Kaksi vastaajaa nosti vastauksissaan esille suuryritykset Stora Enson kautta.

"Stora Enso on vähän kolhinut mainetta"

Tytöistä yksikään ei nähnyt, että alalla olisi erittäin hyvä maine. Kuusi tyttöä koki, että alalla on melko hyvä maine, muut olivat sitä mieltä, ettei maine ollut hyvä eikä huono. Yksi tytöistä perusteli kantaansa (ei hyvä eikä huono maine) seuraavasti:

"metsä-alasta tulee mieleen mm. puiden kaato joka voi saada alalle huonon maineen"

Nuorten muista vastauksista kävi ilmi, että ala koettiin ennemmin etäisenä kuin negatiivisena tai positiivisena, sillä alasta ei juurikaan tiedetty. Tai jos tiedettiin, niin hyvin yksipuolisesti ja stereotypiat korostuen.

2.3. Haasteena sukupuolittuneisuus

Metsäalan yhtenä keskeisenä haasteena on alan sukupuolittuneisuus. Ala on edelleen miesvaltainen, ja toimialalle toivotaan enemmän naisia eri työtehtäviin. Kukaan kyselyyn

vastanneista tytöistä ei ollut harkinnut metsäalaa yhdeksi tulevaisuuden vaihtoehdoksi. Tätä teemaa tarkasteltiin sekä kyselyssä että työpajoissa seuraavien kysymysten avulla:

- Kenelle ja millaiselle henkilölle metsäala mielestäsi sopisi parhaiten? Perustele miksi. (kysely)
- Sopivatko metsäalan työtehtävät mielestäsi kaikille sukupuolille? Perustele. (kysely)
- Nyt naisia on vähemmän töissä metsäalalla. Kuinka mielestäsi naisia saataisiin alalle lisää töihin? (kysely)
- Minkälainen ihminen teidän mielestänne työskentelee metsäalalla? (Työpaja)
- Alalla ei ole paljon naisia. Miksi metsäala mielletään usein miesten alaksi? Kuinka alalle saisi lisää naisia? (Työpaja)

Nuorten vastauksissa korostui vahva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelu. Jopa 90 % kyselyyn vastanneista nuorista oli sitä mieltä, että metsäalan työtehtävät sopivat kaikille sukupuolille. Moni perusteli vastaustaan sillä, että sukupuolen ei pitäisi määrittää ihmisen ammattia tai uravalintoja.

"Kaikki työt voivat mielestäni sopia kaikille eikä metsäalalla ole esteitä."

Vaikka nuoret pitivät kaikkia aloja, myös metsäalaa, periaatteessa kaikille sopivana, vastauksista nousi samalla esiin vahvoja mielikuvia ja stereotypioita, jotka voivat ylläpitää alan miesvaltaisuutta. Kun työpajassa kysyttiin, miksi metsäala mielletään usein miesten alaksi, vastauksissa korostui fyysinen työ ja suuret koneet, joskin myös luonnosta välittäminen näkyi vastauksissa. Fyysiset ominaisuudet liitettiin monissa vastauksissa edelleen miehiin tai miehisinä pidettyihin ominaisuuksiin.

Lisäksi kapea mielikuva alasta saattoi osaltaan vähentää kiinnostusta alaa kohtaan, sillä monet nuoret eivät tunnista metsäalalta omia kiinnostuksen kohteitaan tai osaamistaan vastaavia uramahdollisuuksia. Kuten kohdassa 2.1. todettiin, ala nähtiin ennen kaikkea metsätöinä, puunkaatona ja koneiden käyttönä, kun taas esimerkiksi tutkimus-, suunnittelu-, viestintä-, vastuullisuus- ja asiantuntijatehtävät eivät nousseet vastauksissa esiin.

Kysymyksessä "Mikä saisi sinut kiinnostumaan metsäalan töistä?" tyttöjen vastauksissa korostuivat toisenlaiset urasuunnitelmat. Moni vastasi myös "en tiedä". Kaksi tyttöä antoi kehittämisehdotuksia:

"sosiaalinen media tai joku ystäv[ä] joka suosittelisi"

"Tietoisuuden lisääminen esim työtehtävistä"

Nuoret ehdottivat myös joitakin keinoja naisten määrän lisäämiseksi alalla. Vastauksissa nousivat stereotyyppisten mielikuvien purkaminen, metsäalan markkinointi myös tytöille ja naisille sekä naisten näkyvyyden lisääminen alan viestinnässä ja sosiaalisessa mediassa. Tulosten perusteella erityisen tärkeässä roolissa ovat opinto-ohjaajat, joiden kautta nuoret saavat pääosin tiedon koulutus- ja uravaihtoehdoista. Metsäalan toimijoiden kannattaisikin tarjota opinto-ohjaajille oppimateriaalia, joka esittelee alan monipuolisia työtehtäviä ja urapolkuja nykyistä laajemmin. Ammatteihin voisi tutustua vaikkapa toiminnallisin kuvakortein, jotka heijastaisivat alan monipuolisia tehtäviä ja rikkoisivat stereotypioita miesvaltaisesta alasta myös visuaalisesti.

2.4. Vastuullisuuskysymykset korostuvat tytöillä

Kyselyn ja työpajojen perusteella tyttöjen vastauksissa korostuivat poikia useammin vastuullisuusteemat kuten luonnon monimuotoisuus, ympäristönsuojelu ja kestävä kehitys. Kuulemistyöpajoissa fasilitaattorit kuulivat tyttöryhmien keskustelevan poikia useammin vastuullisuudesta pienryhmätyöskentelyissä. Tyttöjä kiinnostivat erityisesti metsien suojeluun, vastuullisuuteen ja ympäristövaikutuksiin sekä eläimiin liittyvät näkökulmat, kun taas poikien vastauksissa korostuivat useammin metsäkoneet, kuljetus ja käytännön metsätyöt – joskin myös osa pojista toi vastuullisuusteemaa esille vastauksissaan. Alla muutaman tyttöryhmän vastaus kuulemistyöpajan kysymykseen, miten ilmastonmuutos liittyy metsäalaan?

"Metsiä pitää suojella, joten metsäteollisuuden pitää olla vastuullista."

"Ilmastonmuutos on tosi huonoksi metsille ja ei saa hakata kaikkia metsiä #savetheforests"

Kuulemisessa nousi kuitenkin yleisesti esiin, että ympäristö- ja vastuullisuustehtäviä ei välttämättä tunnisteta osaksi metsäalaa. Monien nuorten käsitys metsäalasta keskittyi fyysiseen metsätyöhön, puiden kaatamiseen ja isoihin koneisiin. Tämän vuoksi alan monipuolisuutta olisi tärkeää tuoda nykyistä näkyvämmin esille esimerkiksi viestimällä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä, ympäristöasiantuntijatehtävistä, vastuullisuustyöstä, tutkimuksesta ja kestävän kehityksen ratkaisuista osana metsäalan monipuolisia työmahdollisuuksia.

2.5. Kesätyöpaikka metsäalalla kiinnostaa

Kysyimme nuorilta, miten he saavat mieluiten tietoa eri ammateista ja koulutusvaihtoehdoista. Näissä vastauksissa korostuivat käytännönläheiset tutustumistavat. Nuoret haluavat nähdä, tehdä ja kokea itse. Erityisesti työelämään tutustumisjaksot (TET), vierailut työpaikoille sekä mahdollisuus päästä paikan päälle seuraamaan alan toimintaa koettiin tärkeiksi.

Tärkeä huomio on se, että työpajat järjestettiin pääosin suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa, joissa metsäala ei välttämättä näy nuorten arjessa samalla tavalla kuin maaseudulla tai metsävaltaisilla alueilla. Tästä syystä metsäalan toimijoiden olisi tärkeää tarjota nuorille mahdollisuuksia tutustua alaan konkreettisesti. Käytännön kokemukset auttavat hahmottamaan, millaisia työtehtäviä metsäalalla todellisuudessa tehdään ja kuinka monipuolinen ala on kyseessä.

Työpajoissa nousi esiin kiinnostusta metsäalaa kohtaan erityisesti työelämäkokemusten näkökulmasta. Kun nuorilta kysyttiin, lähtisivätkö he metsäalan kesätöihin, jos niitä tarjottaisiin, vastasi 59 nuorta 75:stä myöntävästi. Tämä tarkoittaa, että noin 79 % vastaajista olisi valmis kokeilemaan metsäalan työtehtäviä kesätyön muodossa. Vastaajista 10 oli metsäalan opiskelijoita, joista kaikki ilmoittivat lähtevänsä metsäalan kesätöihin. Kun metsäalan opiskelijat jätetään tarkastelun ulkopuolelle, olisi metsäalan kesätöistä kiinnostuneita edelleen 49 nuorta 65:stä, eli noin 75 % yläaste- ja lukioikäisistä vastaajista. Tulokset osoittavat, että kiinnostusta alaa kohtaan löytyy laajasti myös niiden nuorten keskuudesta, jotka eivät ennestään opiskele metsäalaa.

Havainto on merkittävä, sillä se viittaa siihen, että kesätyö- ja harjoittelupaikkojen lisääminen voisi toimia tehokkaana keinona tuoda uusia nuoria alalle. Lyhyetkin työelämäkokemukset voivat auttaa purkamaan metsäalaan liittyviä ennakkokäsityksiä, lisätä tietoa alan monipuolisista työtehtävistä ja herättää pitkäaikaista kiinnostusta metsäalan opintoja tai työuraa kohtaan.

Työpajoissa nuorilta kysyttiin, mitä he haluaisivat nähdä tai kokeilla, jos saisivat viettää päivän metsäalan työpaikalla. Avovastauksissa korostuivat erityisesti puiden kaataminen, luonnossa työskentely sekä metsäkoneiden käyttäminen. Tuloksia on kuitenkin syytä tarkastella suhteessa nuorten ennakkokäsityksiin. Kysymys esitettiin avoimena, jolloin vastaajat nojautuivat omiin mielikuviinsa siitä, millaista työtä metsäalalla tehdään. Vastaukset kuvastavat siten ennen kaikkea nuorten nykyisiä käsityksiä metsäalasta, eivät välttämättä heidän kiinnostustaan alan koko työtehtäväkirjoon.

Samaa teemaa tarkasteltiin myöhemmin kyselyssä, jossa nuorille annettiin valmiita vaihtoehtoja erilaisista metsäalan työtehtävistä. Tällöin esiin nousi huomattavasti laajempi kiinnostuksen kohteiden kirjo. Kyselyssä nuorilta tiedusteltiin, mitkä metsäalan työtehtävät voisivat kiinnostaa heitä. Suosituimmat vaihtoehdot olivat:

1. **Kuljetus ja logistiikka** (metsäkoneenkuljettaja, puutavara-autonkuljettaja, vesikuljetukset: 32,5 %
2. **Metsätyöt** (maanmuokkaus, taimikon istutus ja hoito sekä puunkaato): 31 %
3. **Tuotteiden myynti ja markkinointi**: 30 %

4. **Tutkimus ja tuotekehitys**: 27,5 %

Tulokset osoittavat, että nuoria kiinnostavat edelleen perinteisiksi mielletyt metsäalan työtehtävät, kuten metsänhoito, puunkaato ja metsäkoneiden käyttö. Samalla kiinnostusta herättävät myös sellaiset tehtävät, joita ei välttämättä yhdistetä ensimmäisenä metsäalaan, kuten myynti, markkinointi sekä tutkimus- ja kehitystyö. Tämä monipuolisuus olisi tärkeää nostaa esiin alan viestinnässä, rekrytoinnissa sekä nuorille suunnatuissa tutustumis- ja työelämämahdollisuuksissa.

2.6. Työn merkityksellisyys

Kun nuorilta kysyttiin, millainen työ tuntuu merkitykselliseltä, vastauksissa korostui työn yhteiskunnallinen hyöty, toisten auttaminen sekä vastuullisuus. Merkityksellisenä pidettiin esimerkiksi työtä, jossa voidaan auttaa ihmisiä tai eläimiä, pelastaa henkiä, edistää yhteiskunnan toimintaa tai tuottaa hyötyä ympäristölle. Alla muutaman nuoren vastaus:

"Sellainen jossa autetaan ihmisiä ja yhteiskuntaa. Työ joka auttaa maapalloa ja ympäristöä."

"Että töissä tuotetaan jotakin tai tällä on iso merkitys"

"Yhteiskunnallinen ja ihmisoikeuksiin liittyvä"

Lisäksi merkityksellisenä pidettiin työn mielekkyyttä:

"Siitä että se on kivaa ja auttaa yhteiskuntaa"

"Homma josta tykkää"

Nuorten kuvaukset merkityksellisestä työstä vastaavat osittain metsäalalla tehtävää työtä, vaikka sen yhteyttä ei välttämättä tunnisteta. Metsäala tuottaa yhteiskunnalle tärkeitä raaka-aineita, luo työpaikkoja, tukee Suomen taloutta ja tarjoaa ratkaisuja uusiutuvien materiaalien käyttöön. Alaan liittyvät metsänhoito, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ympäristövastuu ja kestävän kehityksen edistäminen. Kuitenkin nuoret mieltävät alan eniten fyysisenä työnä, joka tapahtuu pääosin metsissä.

Havainto on merkittävä, sillä metsäalalla olisi mahdollisuus tehdä nuorille nykyistä näkyvämmäksi se, miten ala edistää sekä yhteiskunnan hyvinvointia että kestävää tulevaisuutta. Nämä teemat myös nuoria kiinnostavat, vieläpä erityisesti tyttöjä, ja saattaisivat tuoda lisää kiinnostuneita alalle monenlaisista taustoista.

2.7. Näkyvyys

Kysyimme nuorilta, millaisia uutisia tai keskusteluja he ovat huomanneet metsistä tai metsäalasta. Vastauksissa korostuivat erityisesti metsäpalot, metsien hakkuut,

ilmastonmuutos sekä raakkuihin liittynyt keskustelu. Samalla merkittävä osa nuorista kertoi, ettei ollut huomannut metsäalaan liittyviä uutisia lainkaan tai ettei aktiivisesti seuraa uutisia. Tulos viittaa siihen, että metsäala ei tällä hetkellä tavoita nuoria kovin tehokkaasti niissä ympäristöissä, joissa he viettävät aikaa. Kun metsäala näkyy nuorille, näkyvyys muodostuu usein uutisoinnin kautta, joka painottuu ympäristöhaasteisiin, konfliktiaiheisiin tai muihin negatiivissävytteisiin teemoihin. Tällainen julkinen keskustelu voi osaltaan vaikuttaa nuorten mielikuviin alasta ja jättää vähemmälle huomiolle metsien ja metsäalan tarjoamat mahdollisuudet, työtehtävät sekä yhteiskunnallisen merkityksen.

Nuorilta kysyttiin myös, millainen sisältö sosiaalisessa mediassa kiinnittää heidän huomionsa. Vastauksissa korostuivat ennen kaikkea laadukkaat, lyhyet ja helposti seurattavat videot. Sisällöiltä toivottiin nopeatempoisuutta, selkeyttä ja viihdyttävyyttä. Erityisen vahvasti vastauksissa nousi esiin huumorin merkitys. Nuoret toivoivat, että myös työelämää ja ammatteja käsittelevät sisällöt olisivat rentoja, samaistuttavia ja persoonallisia. Pelkkä tiedon jakaminen ei välttämättä riitä herättämään kiinnostusta, vaan sisältöjen tulisi samalla viihdyttää ja tarjota näkökulmia alan arkeen nuorten omasta näkökulmasta.

Pyysimme nuoria myös suunnittelemaan metsäalasta kertovaa videosisältöä. Nuorten ehdotuksissa toistuivat erityisesti seuraavat teemat:

- Metsäalan työntekijät kertovat omasta työstään ja kokemuksistaan.
- Esitellään yksittäisiä työtehtäviä, joihin nuorten on helppo samaistua.
- Näytetään aitoa kuva- ja videomateriaalia työympäristöistä.
- Metsäkoneet, luonto ja toiminnallisuus ovat näkyvässä roolissa.
- Videoiden tulisi olla lyhyitä, nopeatahtisia ja helposti katsottavia.
- Huumori ja rento ote lisäävät sisällön kiinnostavuutta.
- Työntekijät voivat kannustaa nuoria hakeutumaan alalle kertomalla omasta urapolustaan.
- Esiin nostetaan metsäalan kiinnostavimpia ja yllättävimpiä puolia.
- Julkisuuden henkilöt kertomassa alasta

Vastauksista voidaan päätellä, että nuoret eivät kaipaa perinteistä mainontaa, vaan autenttista ja helposti lähestyttävää sisältöä. Erityisesti vertaiskokemukset, työntekijöiden

omat tarinat sekä käytännön työn näyttäminen voisivat olla tehokkaita keinoja lisätä kiinnostusta metsäalaa kohtaan.

2.8. Mistä tietoa saadaan

Nuoret muodostavat käsityksiään koulutus- ja uravaihtoehdoista useiden eri tiedonlähteiden pohjalta. Opintoihin ja työelämään liittyvää tietoa saadaan erityisesti koulusta, opinto-ohjaajilta, erilaisilta asiantuntijavierailuilta sekä työelämään tutustumisjaksoilta (TET). Tulosten perusteella nämä ovat nuorille tärkeitä ja luotettavia tapoja tutustua uusiin aloihin.

Metsäalan näkökulmasta tämä korostaa kouluyhteistyön merkitystä. Alan toimijoiden tulisi vierailla aktiivisesti kouluissa sekä tarjota nuorille mahdollisuuksia tutustua alan ammattilaisiin. Olisi hyvä myös tuottaa opinto-ohjaajille helposti hyödynnettävää materiaalia. Mitä helpommin tietoa on saatavilla koulun arjessa, sitä todennäköisemmin nuoret tutustuvat myös metsäalan tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Työpajojen perusteella nuoret haluaisivat saada tietoa metsäalasta erityisesti käytännönläheisellä tavalla. Heitä kiinnostavat vierailut työpaikoille, TET-jaksot, alan ammattilaisten kokemukset sekä konkreettiset esimerkit siitä, millaisia työtehtäviä metsäalalla tehdään. Nuoret eivät halua pelkästään kuulla alasta, vaan nähdä ja kokea itse, mitä työ käytännössä sisältää.

Koulun lisäksi sosiaalinen media on merkittävä tiedonlähde nuorille. Nykyisessä mediaympäristössä somen vaikutusta nuorten mielikuviin ei voi aliarvioida. Siksi metsäalan olisi tärkeää olla näkyvämmin läsnä niissä kanavissa, joita nuoret käyttävät päivittäin. Nuorten toiveiden perusteella kiinnostava somesisältö on lyhyttä, visuaalista ja helposti omaksuttavaa. Sisällöissä tulisi esitellä aidosti metsäalan työtehtäviä, työntekijöiden kokemuksia ja alan monipuolisia uramahdollisuuksia. Lisäksi huumori, samaistuttavuus ja käytännön työn näyttäminen nähtiin tärkeinä tekijöinä. Tällainen sisältö voi lisätä nuorten kiinnostusta alaa kohtaan sekä auttaa rikkomaan metsäalaan liittyviä yksipuolisia tai vanhentuneita mielikuvia. Samalla se tarjoaa nuorille realistisen kuvan siitä, millaisia mahdollisuuksia metsäala voi heille tarjota.

3. Yhteenveto

Kuuleminen osoittaa, että nuorten näkemykset alasta ovat melko yksipuoliset. Nuorten mielikuvat alasta ovat hyvin konkreettisia ja niissä korostuvat luonto, työkoneet ja puun korjuu. Ala mielletään fyysiseksi työksi, johon tarvitaan voimaa, eivätkä nuoret lähtökohtaisesti yhdistä esimerkiksi asiantuntija- ja vastuullisuustyötä tai myynti- ja johtamistehtäviä osaksi metsäalaa.

Metsäalan maine ei näyttäydy nuorille erityisen positiivisena tai negatiivisena. 69 % vastaajista oli sitä mieltä, että metsäalalla ei ole hyvä eikä huono maine. Vastauksista korostui, että ala on tuntematon ja ennen kaikkea etäinen nuorille. Moni kertoi, ettei tiedä alasta tarpeeksi muodostaakseen mielipidettään.

Metsäalan erityishaasteena on alan miesvaltaisuus. Haaste näkyi myös siinä, että kukaan kyselyyn vastanneista tytöistä ei ollut harkinnut metsäalaa yhdeksi tulevaisuuden työ- tai opiskelupaikakseen. Samalla 90 % vastanneista oli sitä mieltä, että kaikki työpaikat kyllä sopivat kaikille sukupuolille. Kuitenkin kun nuoret pohtivat, kenelle metsäala sopii, vastauksissa korostui fyysinen ja raskas työ, suuret koneet sekä luonnossa liikkuminen. Yllättävää kyllä fyysinen työ nähtiin yhä miesten työnä, vaikka vastaajat olivat suurimmalta osin sitä mieltä, että työ sopii kaikille.

Kuulemisessa tytöt keskustelivat poikia enemmän vastuullisuudesta ja ympäristönsuojelusta. Kuulemisessa kuitenkin nousi esille, että vastuullisuustyötä ei mielletty suoraan metsäalan työksi. Alan monipuolisuutta ja yhteyttä vastuullisuuskysymyksiin ja kestävään kehitykseen kannattaisikin tuoda näkyvämmin esille, kun alaa markkinoidaan nuorille.

Kesätyöpaikka metsäalalla kiinnostaa nuoria. Jopa 79 % vastaajista olisi valmis lähtemään kesätöihin metsäalalle, jos työpaikkaa tarjottaisiin. Nuoret haluaisivatkin tutustua alaan kokeilemalla ja työtä tekemällä. Näin ollen olisikin toivottavaa, että metsäalan toimijat entistä näkyvämmin panostaisivat nuorten kesätyömahdollisuuksien luomiseen ja niistä viestimiseen, sillä töihin tulijoita kyllä löytyisi. Näin nuoret saattaisivat myös innostua töistä ja alalle hakeutumisesta.

Nuorilta kysyttiin myös yleisesti työn merkityksellisyydestä. Nuoret pitivät muun muassa sellaista työtä merkityksellisenä, jossa voidaan auttaa ihmisiä tai eläimiä tai edistää yhteiskunnan toimintaa. Metsäalan kannattaisi tarttua myös näihin nuorten ajatuksiin ja markkinoidessaan alaa nuorille esitellä myös sitä, millaisin opintopoluin alalla saattaisi päätyä vastuullisuustyöhön ja edistää luonnon monimuotoisuutta tai ylipäätään kestävää kehitystä.

Kun nuorilta kysyttiin, mitä uutisia tai keskusteluja he olivat huomanneet metsistä tai metsäalasta, niissä korostuivat metsäpalot ja -hakkuut, ilmastonmuutos sekä raakut. Moni ei ollut kiinnittänyt huomiota mihinkään uutiseen. Näin ollen metsäala ei tavoita tällä hetkellä nuoria kovinkaan tehokkaasti ja jos tavoittaa, uutisoinnissa korostuvat ympäristöhaasteet. Tällainen keskustelu voi osaltaan vaikuttaa nuorten mielikuviin alasta ja jättää vähemmälle huomiolle metsäalan tarjoamat mahdollisuudet.

Nuoret saavat tietoa työ- ja opiskelupaikoista erityisesti opinto-ohjaajilta, asiantuntijavierailuilta sekä tet-jaksoista. Metsäalan kannattaakin panostaa kouluyhteistyöhön, jotta opinto-ohjaajat osaisivat monipuolisemmin kertoa alan mahdollisuuksista ja toisaalta nuoret pääsisivät itse kokeilemaan työtä käytännössä tet-jaksolla. Tet-paikan hankkiminen on usein nuorelle työlästä, joten metsäalan yrityksillä olisi hyvä mahdollisuus tehdä alaa tutuksi tarjoamalla tet- tai kesätyöpaikkoja aktiivisemmin nuorille.

4. Johtopäätökset ja suositukset

4.1. Metsäalan monipuolisuus näkyväksi oppimateriaaleissa

Nuorten käsitykset metsäalasta painottuvat fyysiseen työhön ja koneisiin. Alan vetovoiman kannalta on tärkeää tuoda nykyistä näkyvämmin esille myös asiantuntija-, tutkimus-, suunnittelu-, viestintä-, vastuullisuus-, markkinointi- ja johtamistehtäviä. Näin myös metsäalan sukupuolittuneisuutta voitaisiin osaltaan ratkoa.

Käytännössä tämä voisi tarkoittaa ajankohtaisen oppimateriaalin tuottamista opinto-ohjaajien tunneille. Materiaaleissa olisi hyvä näkyä monipuolisesti erilaisia ihmisiä alan eri töissä. Metsäalaan voisi tutustua esimerkiksi ammattikorttien kautta, jossa nuoret näkisivät sekä kuvina että tarinoina, mitä työtehtävät voisivat pitää sisällään.

4.2. Naisten näkyvyyden lisääminen viestinnässä

Nuoret mieltävät metsäalan kovin miesvaltaiseksi, vaikka periaatteessa he kokevat, että ala sopii kaikille ihmisille. Stereotypioita kannattaa lähteä purkamaan lisäämällä naisten ja vähemmistöjen näkyvyyttä metsäalan viestinnässä ja sosiaalisessa mediassa.

Nuoret ideoivat, että metsäala voisi nostaa viestinnässään esille arjen työstä kertovia erilaisia sisältöjä sekä naisia alan roolimalleina. Näin alasta voitaisiin myös kiinnostua laajemmin. Toisaalta nuoret eivät arjessaan juurikaan törmänneet metsäalan uutisointiin, joten viestintäkanavia kannattaa miettiä siten, että ne tavoittavat paremmin halutun kohderyhmän.

Nuorten makuun voisivat olla lyhyet, humoristisetkin videot, joissa erilaiset ihmiset (korostetusti naiset) kertoisivat työstään esimerkiksi ympäristöasiantuntijana, tutkijana tai metsäkoneenkuljettajana. Näitä videoita voisi markkinoida myös opinto-ohjaajien suuntaan.

4.3. Vastuullisuus näkyvästi esille

Erityisesti tyttöjen vastauksissa metsäalasta korostuivat ympäristö, luonnon monimuotoisuus ja kestävä kehitys. Vetovoimatyössä kannattaisikin entistä näkyvämmin kertoa, kuinka ala huomioi esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden, ja millaisia ratkaisuja

alalta kumpuaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Metsäala voisi nostaa näkyvämmin esille myös työn, jota tehdään uusiutuvien materiaalien kehittämisessä. Näin ala vastaisi paremmin niihin arvoihin, joita monet nuoret ja eritoten tytöt pitävät työelämässä tärkeinä.

4.4. Panostus alaan tutustumiseen tet-paikan tai kesätyön kautta

Merkittävä osa nuorista (79 %) lähtisi kesätöihin metsäalalle, jos heille paikkaa tarjottaisiin. Tähän viestiin metsäalan kannattaisi tarttua. Metsäalan yritysten kannattaisi miettiä, millaisia tet-paikkoja ja kesätyömahdollisuuksia nuorille voisi tarjota, jotta ala tulisi tutuksi ja yhä useampi nuori voisi hakeutua sinne tulevaisuudessa. Nuoren on usein vaikea löytää tet- ja kesätyöpaikkoja, joten jos metsäteollisuudella olisi paikkoja tarjolla, ja niitä markkinoitaisiin näkyvämmin nuorille, niihin varmasti löytyisi uusia tekijöitä.

Liite 1

Kuuleeko metsä? -kysely nuorille

Tässä kyselyssä haluamme kuulla ajatuksiasi metsäalan työ- ja opiskelupaikkoihin liittyen. Kysymyksiin ei ole oikeita tai vääriä vastauksia vaan juuri sinun ajatuksesi tai mielipiteesi on tärkeä.

Kysely sisältä kolme sivua ja 18 kysymystä, joista pakolliset vastattavat on merkitty tähdellä. Vastaaminen kestää noin 10–15 minuuttia.

Vastausten pohjalta laaditaan raportti Metsäteollisuus ry:lle. Raportin tulokset ohjaavat sitä, miten
metsäalaa kehitetään tulevaisuudessa, ja kuinka se voisi paremmin vastata nuorten toiveita.

Vastaamalla kyselyyn annat suostumuksesi vastaustesi käyttöön osana raportin aineistoa. Raportista ei voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia.

Lisätietoja ja tietosuojaseloste löytyy Nuorten Akatemian nettisivuilta:
https://nuortenakatemia.fi/nuorten-akatemia/hankkeet/kuuleeko-metsa-nuorten-kuuleminen/

Kiitos, että olet mukana vaikuttamassa metsäalan tulevaisuuteen!

1. Olen *

- ◯ poika
- ◯ tyttö
- ◯ muu
- ◯ en halua kertoa

2. Ikä *

- ◯ 13-14 vuotta
- ◯ 15-16 vuotta
- ◯ 17-18 vuotta
- ◯ 19-20 vuotta

3. Paikkakunta *

_____

4. Oppilaitos *

- ◯ yläkoulu
- ◯ lukio
- ◯ ammatillinen oppilaitos
- ◯ muu, mikä _____

5. Jos opiskelet metsäalaa, mikä sai sinut kiinnostumaan alasta?

_____

_____

_____

6. Mitä sinulla tulee metsäalasta ensimmäiseksi mieleen? Kerro lyhyesti. *

Metsäalalla tarkoitetaan tässä kyselyssä metsätaloutta ja metsäteollisuutta. Metsätalous pitää sisällään puun ja metsien kasvatuksen, korjuun ja myynnin. Metsäteollisuus taas tarkoittaa erilaisten tuotteiden valmistamista puusta.

Metsäalan työtehtäviä ovat esimerkiksi metsuri, metsäkoneenkuljettaja, puutavara-autonkuljettaja,
sahatyöntekijä, prosessinhoitaja ja metsänomistajia neuvova metsäasiantuntija.

7. Miten metsäalan opiskelu- ja työpaikoista pitäisi mielestäsi saada tietoa? *

- ☐ opettajalta tai opinto-ohjaajalta
- ☐ netistä
- ☐ sosiaalisesta mediasta
- ☐ muusta mediasta
- ☐ asiantuntijavierailuilta
- ☐ videoina
- ☐ muu, mikä? _____

8. Millainen maine metsäalalla mielestäsi on? Perustele. *

- ○ Erittäin huono _____
- ○ Melko huono _____
- ○ Ei hyvä eikä huono _____
- ○ Melko hyvä _____
- ○ Erittäin hyvä _____

9. Kenelle ja millaiselle henkilölle metsäala mielestäsi sopisi parhaiten? Perustele miksi.*

10. Sopivatko metsäalan työtehtävät mielestäsi kaikille sukupuolille? Perustele.*

- ◯ Kyllä
- ◯ Ei

11. Onko joku tuttavasi töissä metsäalalla? *

- ◯ Kyllä
- ◯ Ei
- ◯ En tiedä

12. Oletko harkinnut metsäalan työpaikkaa yhdeksi tulevaisuuden vaihtoehdoksi sinulle? Perustele.

- ◯ Kyllä
- ◯ En

14. Mitkä metsäalan työt voisivat kiinnostaa sinua? *

- ☐ Metsätyöt: maanmuokkaus, taimikon istutus ja hoito, puunkaato
- ☐ Kuljetus/logistiikka: metsäkoneenkuljettaja, puutavara-autonkuljettaja, vesikuljetus
- ☐ Puun osto, metsäsuunnittelu
- ☐ Luonnon monimuotoisuuden tai yritysten vastuullisuuden edistäminen
- ☐ Tuotannon tehtävät: koneiden ja laitteiden huolto, linjaston valvonta, tuotannon suunnittelu
- ☐ Tuotteiden myynti ja markkinointi
- ☐ Viestintä, henkilöstöhallinto
- ☐ Tutkimus ja tuotekehitys

☐ Muu, mikä _____

☐ Ei mikään edellisistä

15. Mistä oppiaineista saattaisi mielestäsi olla hyötyä metsäalalla?

16. Nyt naisia on vähemmän töissä metsäalalla. Kuinka mielestäsi naisia saataisiin alalle lisää töihin? *

17. Millainen olisi unelmatyösi millä tahansa alalla?

18. Mitä haluat lopuksi sanoa metsäalan yrityksille ja muille alalla toimiville organisaatioille?